

La frase del dia

“Si Inés Arrimadas vol dir-me alguna cosa, que entri i m’ho digui a la cara”

Carles Puigdemont, PRESIDENT DE LA GENERALITAT A L'EXILI

Tribuna

Josep-Lluís Carod-Rovira. Filòleg i escriptor

L'Aina, sa valenta dona

Fa anys, alguns referents de la cultura catalana eren coneguts no pas pel cognom, sinó pel nom. Eren noms poc habituals arreu, o només en una part del territori. Maria Aurèlia, Max, Eliseu, Terenci eren la forma emprada per referir-se a M.A. Capmany, M. Cahner, E. Climent o T. Moix. A partir del 1980, amb el nomenament d'Aina Moll com a primera directora general de Política Lingüística, la filòloga menorquina començà a ser coneguda, al Principat, com l'Aina, sense necessitat de llinatges posteriors, pràctica impensable a la Mallorca on residia de sempre, atès el gran nombre de mallorquines del mateix nom. Algunes Aina, en la forma balear tradicional, que avui ronden la trentena, a Catalunya, són el resultat de la influència d'Aina Moll en l'escena pública.

DURANT SIS ANYS, com a funcionari de la direcció general de l'Aina, a Tarragona, vaig tenir el privilegi de tractar-la. Contràriament a la majoria dels altres casos, no fou el càrrec allò que convertí en important Aina Moll, sinó a l'inrevés. La seva personalitat, robusta, competent, executiva, omplí de rang, força i prestigi la seva direcció general, fins a fer-la més coneguda que tots els altres directores i de la majoria de consellers. L'Aina s'emportà com a segon l'eivisenc Isidor Marí i així la unitat de la llengua quedava perfectament demostrada amb fets i sense discursos. Filla gran de Francesc de Borja Moll, ciutadella com ell, el nom del pare quedà lligat, per sempre, al de Mn. Alcover i a l'obra colossal del Diccionari Català-Valencià-Balear, en els dos darrers volums del qual treballà també l'Aina, amb el seu progenitor. Dona de caràcter, aparentment eixut i expeditiu, amb un parlar segur, la seva fonètica mallorquina li donava una singularitat amable que endolcava els moments o situacions més complicats. Alta, culta,

intel·ligent i amb dots evidents de comandament, la seva sola presència ja imposava respecte. Propietària d'un sentit de l'humor no tan evident com el del seu pare, explicava, divertida, amb una barreja de sornegueria i satisfacció, l'anècdota repetida en no poques ocasions en què alguns batlles l'havien presentada com “la filla de mossèn Alcover-Moll”, com si res, amb tan bona intenció com ignorància.

FORMADA A BARCELONA, amplià estudis a París, Estrasburg i Zuric, si bé el mestratge permanent del seu pare i l'ombra allargassada del canonge manacorí l'acompanyaren sempre com a referents principals. Abans de la seva incorporació a la Generalitat, havia estat membre de la primera Comissió de Transferències Estat-Consell General Interinsular de les Balears. Des de Catalunya, promogué el concepte de “normalització lingüística” i la seva pràctica, amb el suport de Miquel Strubell. Dugué a terme una tasca ingent i posà les bases de l'edifici normalitzador que ha perviscut fins avui. Fou ella qui parlà de “bilingüisme passiu”, convidant a mantenir el català en converses amb usuaris d'altres idiomes –exercici que

“Bel·ligerant, implacable, valenta, davant els atacs reiterats contra la unitat de la llengua, la ciència i el sentit comú

tantíssima falta ens fa avui– i qui, convinguda que era imprescindible ampliar el nombre de membres de la comunitat lingüística, animà els futurs nous parlants amb un adhesiu que, finalment, no arribà a distribuir-se: “Parlar malament el català és millor que no parlar-lo”, sabent que qui parla malament sempre pot millorar, cosa impossible en qui no fa servir la llengua.

MEMBRE DEL GRUP CATALÀ de Sociolingüística i numerària de l'Institut d'Estudis Catalans (1993) tenia també la Creu de Sant Jordi de la Generalitat (1988), el premi Ramon Llull del vovern balear (1997), era doctora *honoris causa* per la UOC (2012) i havia rebut la medalla d'or del Consell de Mallorca (2015), Aina Moll s'enrobustí d'una autoritat moral que va saber canalitzar no pas a benefici propi, sinó per al millor futur de l'idioma. Tornada a l'illa on s'havia establert amb els pares de petita, col·laborà amb els governs progressistes en matèria de política lingüística i es mostrà bel·ligerant, implacable, valenta, davant els atacs reiterats contra la unitat de la llengua, la ciència i el sentit comú, que pretenien separar el concepte *mallorquí* del de *català*, presentant-los com a idiomes diferents. Amb una gran formació filològica i una enorme capacitat dialèctica, brandava la seva condició de menorquina de naixença per deixar clara la impossibilitat de separar les branques dialectals del mateix arbre. Nascuda l'1 de desembre del 1930, ha mort a Palma aquest 9 de febrer, el mateix dia i mes de la mort de Dostoievski, del naixement del poeta Josep Carner i de la condemna unànime de l'ONU al règim de Franco. En la darrera de les seves fotos conegudes, lluu un llaç groc a la solapa i uns ulls que semblen mirar el futur amb esperança. Gràcies, Aina, per tant.

De set en set

Jaume Oliveras

Va nu

Duen que el senyor Felipe Borbón Grecia és inviolable i irresponsable. Ho diu l'article 56 de la Constitución Española, on també es parla que és símbol de la unitat i permanència de l'Estat. Inviolable i irresponsable; m'ho crec. No és de cap partit, no té carnet, però pren partit per Espanya. Això ve avalat per una seqüència de sang borbònica, una nissaga que el seu pare va definir com a “*procedente de mil leches*” i beït per l'avi putatiu, que fou aquell general de trista memòria.

Teòricament situat per sobre del bé i del mal, i fent valdre el caràcter de garant de no sé quines coses, el Borbó manté la pròpia aurèola per sobre de la qüestió catalana, però a la vegada sap que l'escac de Catalunya és al rei, des del concepte republicà fins al dubte del funcionament de l'Estat de les autonomies; i, veient perillar les garrofes, intervé directament en la desqualificació, des del discurs del 3-O fins a la interferència en el judici del Tribunal Suprem.

Inviolable i irresponsable, no és acceptat com a testimoni en el judici; però, per la porta del darrere, dimecres passat dicta la sentència: abans la llei que la democràcia. Talment la coartada dels països autoritaris i la constatació que estem configurant un estat de poc nivell democràtic. A més, fa la proclama en un acte en el qual rep un premi a la pau i la concòrdia, on els súbdits aplaudeixen la figura del seu rei i li rendeixen acatament.

Mostrant les pròpies misèries, com en el popular conte, el senyor va nu i fins un mortal amenaçat amb disset anys de presó li va matisar que no pot haver-hi cap llei que ofegui la democràcia. Nu, va absolutament nu.

Sísif

Jordi Soler

